

ЦЭНТРАЛІЗАВАНАЯ СІСТЭМА ДЗЯРЖАЎНЫХ ПУБЛІЧНЫХ
БІБЛІЯТЭК Г. МІНСКА

СЕКТАР ІНФАРМАЦЫЙНА-БІБЛІЯГРАФІЧНАЙ РАБОТЫ

Жыццё маё — загадкавы палёт...

Да 75-годдзя з дня нараджэння Яўгеніі Янішчыц

бібліяграфічны спіс

Мінск 2023

Ты пакліч мяне. Пазаві.
Там заблудзімся ў хмельных травах.
Пачынаецца ўсё зь любові,
Нават самая простая ява.
І тады душой не крыві
На дарозе жыцця шырокай.
Пачынаецца ўсё зь любові –
Першы посьпех і першыя крокі.
Прыручаюцца салаўі,
І змяняюцца краявіды
Пачынаецца ўсё зь любові –
Нават ненавісьць і агіда...
Ты пакліч мяне. Пазаві.
Сто дарог за маімі плячыма.
Пачынаецца ўсё зь любові.
А інакш і жыць немагчыма.
Я. Янішчыц

Прадмова

Паэтычная спадчына Яўгеніі Янішчыц (1948—1988) — адна з самых яркавых і таленавітых старонак беларускай літаратуры апошняй трэці XX стагоддзя.

Нарадзілася Яўгенія Іосіфаўна 20 лістапада 1948 года ў вёсцы Рудка Пінскага раёна Брэсцкай вобласці ў простае сялянскае сям'я. Паэтычны дэбют Я. Янішчыц адбыўся рана. У шаснаццацігадовым узросце яна ўжо мела першы апублікаваны ў рэспубліканскай перыёдыцы верш. Пасля заканчэння сярэдняй школы Яўгенія паступае на вучобу на філалагічны факультэт БДУ. Студэнтка Янішчыц актыўна друкуецца ў зборніках, альманахах, часопісах і газетах. У 1970 годзе выходзіць з друку першы зборнік “Снежныя грамніцы”. У першай палове сямідзесятых Я. Янішчыц некаторы час жыла ў Чэхаславакіі, дзе служыў у арміі яе муж, паэт Сяргей Панізік. Пасля вяртання на радзіму працавала ў рэдакцыях “Сельской газеты”, часопіса “Маладосць”. Сямідзесятая гады адзначаюцца выхадам такіх кніг, як “Дзень вечаровы” (1974) і “Ясельда” (1978). Рубеж дзесяцігоддзя, як колісь першая кніга паэтэсы, адзначаны з’яўленнем зборніка “На беразе”(1980). У васьмідзесятая гады, Я. Янішчыц выдае некалькі кніг: “Пара любові і жалю” (1983), “Каліна зімы” (1987). У 1988 годзе, у якім трагічна завяршылася жыццё таленавітай паэтэсы, выйшла кніга выбранага “У шуме жытняга святла” — падсумаванне пройдзенага шляху. Паэзія Я. Янішчыц перакладалася на многія мовы свету. У 1985 годзе выйшла яе кніга вершаў у перакладзе на рускую мову Р. Казакавай — “Спроси у чебреца”. Звярталася Я. Янішчыц і да прозы, напісала некалькі

апавяданняў. Я. Янішчыц займалася грамадскай дзейнасцю, удзельнічала ў якасці дэлегата ў рабоце Генеральнай Асамблеі ААН. Паэтычныя творы Я. Янішчыц адзначаны прэміяй Ленінскага камсамола Беларусі і Дзяржаўнай прэміяй Беларусі імя Янкі Купалы.

Творы Я. Янішчыц прыходзяць да чытача (ужо ў выглядзе паэтычнай спадчыны) і ў пазнейшы час. У 2000 годзе, на рубяжы тысячагоддзяў, выдаецца кніга “Выбранае”, а ў 2008 годзе — “Пачынаецца ўсё з любові...”, куды ўвайшло лепшае з напісанага паэтэсай.

У 2016 годзе выйшаў першы том чатырохтомнага выдання «Яўгенія Янішчыц: творы, жыццяпіс, каментарыі», дзе змешчаны ўсе вядомыя і невядомыя вершы, паэмы, апавяданні, літаратурна-крытычныя артыкулы, пераклады, успаміны, і інш.

Бібліяграфічны спіс «**Жыццё маё — загадкавы палёт...**: да 75-годдзя з дня нараджэння Яўгеніі Янішчыц» пазнаёміць вас з матэрыяламі аб жыцці і творчасці выдатнай беларускай паэтэсы, якія знаходзяцца ў фондах дзяржаўнай установы «Цэнтралізаваная сістэма публічных бібліятэк г. Мінска». Паказальнік змяшчае кнігі, артыкулы з часопісаў, газет і зборнікаў. Матэрыял размешчаны — кнігі ў алфавіце, артыкулы ў зваротна-храналагічным парадку. Бібліяграфічны спіс разлічаны на шырокае кола чытачоў.

[Змест](#)

[Творы Я. І. Янішчыц](#)

[Творы ў літаратурных зборніках](#)

[Аб жыцці і творчасці паэтэсы](#)

Творы Я. І. Янішчыц

Яўгенія Янішчыц: творы, жыццяпіс, каментарыі : у 4 т. / [укладальнікі: С. У. Калядка, Т. П. Аўсяннікава]. — Мінск : Беларуская навука, 2016. — Т. 1. — 597, [2] с., [6] л. іл.

Яўгенія Янішчыц: творы, жыццяпіс, каментарыі : у 4 т. / [укладальнікі: С. У. Калядка, Т. П. Аўсяннікава]. — Мінск : Беларуская навука, 2017. — Т. 2. — 599, [1] с., [6] л. іл., партр.

Яўгенія Янішчыц: творы, жыццяпіс, каментарыі : у 4 т. / [укладальнікі: С. У. Калядка, Т. П. Аўсяннікава]. - Мінск : Беларуская навука. Т. 3. - 2019. - 815, [1] с., [6] л. іл., партр.

Янішчыц, Я. І. **Выбранае** : вершы, паэмы : [для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц ; [прадмова А. Бельскага]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2009. — 246, [1] с. — (Школьная бібліятэка).

Янішчыц, Я. І. **Выбранае** / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц ; [укладанне: А. Канапелькі, В. Коўтун ; прадмова Дз. Бугаёва]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2000. — 351 с., 1 л. партр., [4] л. фат.

Янішчыц, Я. І. **Каліна зімы** : кніга лірыкі / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1987. — 205, [1] с.

Янішчыц, Я. І. **Каханьня сад і ластаўка вясны** : [вершы] / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2018. — 109, [1] с. — (100 вершаў).

Янішчыц, Я. І. **На беразе пляча** : лірыка / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. — 96 с.

Янішчыц, Я. І. **Пара любові і жалю** : кніга лірыкі / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1983. — 223 с., іл.

Янішчыц, Я. І. **Пачынаецца ўсё з любві...** : вершы, паэмы / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц ; [укладанне В. Шніпа]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2008. — 334, [1] с. — (Беларуская паэзія XX стагоддзя).

Янищиц, Е. И. **Спроси у чебреца** : стихи / Евгения Иосифовна Янищиц ; перевод с белорусского Р. Казаковой. — Москва : Советский писатель, 1985. — 88 с., ил.

Янішчыц, Я. І. **У шуме жытняга святла** : вершы, паэмы / Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1988. — 414 с., 1 л. партр.

[ЗМЕСТ](#)

Творы ў літаратурных зборніках

Адзін народ, адзіная Радзіма : паэзія, проза, публіцыстыка / [укладальнік В. Шніп]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2021. — 278, [1] с., [4] л. каляр. іл.

Вершы Я. Янішчыц “Памяці Еўдакіі Лось”; “Вясло і перавясла”; “Зона святла” і інш. на с. 256—264.

Балада камянёў : паэтычныя творы для дадатковага чытання ў 9-ым класе : [для старэйшага школьнага ўзросту / складальнік В. А. Шніп]. — Мінск : Беларусь, 2019. — 221, [1] с. — (Школьная бібліятэка).

Вершы Я. Янішчыц на с. 3—74.

Зямля бацькоў, святая... : зборнік вершаў пра малую Радзіму / [укладанне В. Шніпа ; мастакі: А. Астаповіч і інш.]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2018. — 142, [1] с. : каляр. іл. — (100 вершаў).

Вершы Я. Янішчыц на с. 97—101.

І сэрцам, і думамі : зборнік паэтычных твораў для вывучэння беларускай літаратуры ў 9-м класе / [укладанне А. Спрычан]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2020. — 397, [1] с. — (Школьная бібліятэка).

Вершы Я. Янішчыц на с. 394—396.

Мілыя вобразы роднага краю : выбраныя вершы беларускіх паэтаў пра беларускую прыроду. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2023. — 125, [1] с. — (100 вершаў).

Вершы Я. Янішчыц “Пралескі”; “У белым кіпені сады”; “У Белавежы”; “У шуме жытняга святла” і інш. на с. 118—121.

Мы — беларусы : выбраныя вершы беларускіх паэтаў пра беларусаў / [укладанне В. Шніпа]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2022. — 126, [1] с. : іл., каляр. іл. — (100 вершаў)

Вершы Я. Янішчыц “Зона святла”; “Кавалі”; “Абеліскі”; “Сава і Марыя” на с. 117—121.

Незабытае рэха вайны : выбраныя вершы беларускіх паэтаў пра Вялікую Айчынную вайну / [укладанне В. Шніпа ; мастакі: Г. Скрыпнічэнка і інш.]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2023. — 125, [1] с. : каляр. іл. — (100 вершаў).

Вершы Я. Янішчыц “Салдаткі”; “Пасля вайны”; “Абеліскі” на с. 119—121.

Пад небам высокім Радзімы : паэзія : [прысвечана 30-годдзю святкавання Дня беларускага пісьменства / укладанне В. Шніпа ; фотаздымкі К. Дробава і Я. Пясецкага]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2023. — 133, [1] с., [12] л. каляр. іл. — (Беларусь літаратурная).

Верш Я. Янішчыц “Кавалі” на с. 24.

Як многа гавораць мне назвы такія : выбраныя вершы беларускіх паэтаў пра беларускія гарады і вёскі / [укладанне А. Бадака ; мастак М. Дайлідаў]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2022. — 158, [1] с. : іл. — (100 вершаў).

Верш Я. Янішчыц “Па дарозе ў Дастоева” на с. 107.

[ЗМЕСТ](#)

Аб жыцці і творчасці паэтэсы

Янішчыц Яўгенія Іосіфаўна // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 2004. — Т. 18, кн. 1. — С. 271.

Янищиц Евгения Иосифовна // Регионы Беларуси : энциклопедия. В 7 т. Т. 1. Брестская область: в 2 кн. — Минск, 2009. — Кн. 2. — С. 482.

Янищиц Евгения Иосифовна // Республика Беларусь : энциклопедия : [в 7 т.]. — Минск, 2008. — Т. 7. — С. 721.

Янішчыц Яўгенія Іосіфаўна // Беларускі фальклор : энцыклапедыя : у 2 т. — Мінск, 2006. — Т. 2. — С. 819.

Янішчыц Яўгенія Іосіфаўна // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5. — Мінск, 1987. — Т. 5. — С. 686.

Янішчыц Яўгенія Іосіфаўна // Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік : у 6 т. / [пад рэдакцыяй А. В. Мальдзіса]. — Мінск, 1995. — Т. 6. — С. 492—497.

Янішчыц Яўгенія Іосіфаўна // Беларускія пісьменнікі (1917—1990) : даведнік / [складальнік А. К. Гардзіцкі]. — Мінск, 1994. — С. 634.

Янішчыц Яўгенія Іосіфаўна // Культура Беларусі : энцыклапедыя : [у 6 т.]. — Мінск, 2015. — Т. 6. — С. 479.

*****

Мяснікоў А. Ф. Яўгенія Янішчыц (1948—1988): «Любоў мая, ты песня, і маркота...» / Анатоль Мяснікоў // Сто асоб беларускай гісторыі : гістарычныя партрэты / Анатоль Мяснікоў. — Мінск : Літаратура і Искусство, 2008. — С. 328—331.

Поздняков М. П. Помню ее трепетной, искренней и скромной / Михаил Поздняков // Правда жизни : литературоведение, критика / Михаил Поздняков. — Минск : Колорград, 2017. — С. 29—36.

Рублевская, Л. И. Последний полет ласточки Полесья : Евгения Янищиц (1948—1988) / Людмила Рублевская // Рифма ценою в жизнь: эссе по истории белорусской литературы / Л. И. Рублевская. — Минск: Издательский дом «Звезда», 2013. — С. 265—269.

Чарняўскі М. М. “Палесся мілае дзіця...” : з жыцця Яўгеніі Янішчыц / Мікола Чарняўскі // На парозе дабрыні і болю : літаратурныя партрэты / Мікола Чарняўскі. — Мінск : Народная асвета, 2019. — С. 146—153.

*****

Вайцахоўская, А. «Птушка кахання і жалю» : літаратурнае кафэ да 75-годдзя з дня нараджэння Яўгеніі Янішчыц / А. Вайцахоўская // Бібліятэка прапануе. — 2023. — № 10. — С. 19—23.

Аўсяннікава, Т. Яўгенія Янішчыц у свеце дароўных надпісаў / Таццяна Аўсяннікава // Літаратура і мастацтва. — 2023. — 16 чэрв. — С. 5.

Бычэнка, А. А. Яўгенія Янішчыц: жыццё і паэзія : (урок у 9—м класе) / А. А. Бычэнка // Беларуская мова і літаратура. Серыя «У дапамогу педагогу». — 2023. — № 5. — С. 19—23.

Смолка, В. Развіццё музычных вобразаў як прыём меладызацыі ў паэзіі Яўгеніі Янішчыц і Раісы Баравіковай / Вікторыя Смолка // Польшча. — 2022. — № 10. — С. 109—114.

Петрашкевіч, Н. І. Восенняя лірыка Яўгеніі Янішчыц: сучаснасць вершаў з твораў музыкі і жывапісу : (урок— гаспаўня ў 9—м класе) / Н. І. Петрашкевіч // Беларуская мова і літаратура. Серыя «У дапамогу педагогу». — 2021. — № 12. — С. 13—16.

Аўсяннікава, Т. П. Развага над лістамі Яўгеніі Янішчыц да Сяргея Панізніка / Тамара Аўсяннікава // Польшча. — 2021. — № 11. — С. 115—123.

Калядка, С. У. Аспект голасавядзення ў эмацыйным паэтычным тэксте: герменеўтычны падыход / Святлана Калядка // Польшча. — 2019. — № 1. — С. 112—120.

Калядка, С. У. Духоўная эмоцыя на прыкладзе аналізу вершаў Максіма Танка і Яўгеніі Янішчыц / Святлана Калядка // Роднае слова. — 2019. — № 1. — С. 8—12.

Мядзведская, І. М. Жыццё і творчасць Я. Янішчыц. Малая радзіма ў лесе і лірыцы паэтыкі : (урок з выкарыстаннем інфармацыйных тэхналогій, 11—ты клас) / І. М. Мядзведская // Беларуская мова і літаратура. Серыя «У дапамогу педагогу». — 2019. — № 10. — С. 14—19.

Аўсяннікава, Т. П. Непрыручаная птушка : развагі аб творчасці і лёсе Яўгеніі Янішчыц / Тамара Аўсяннікава // Беларуская думка. — 2018. — № 11. — С. 68—72.

[ЗМЕСТ](#)